

בש"פ 799/22 - מוחמד חלאף נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 799/22
בש"פ 1021/22

לפני: כבוד השופט ע' ברון

העורר ב-בש"פ 799/22 והמשיב מוחמד חלאף
3 ב-בש"פ 1021/22:

נגד

המשיבה ב-בש"פ 799/22 מדינת ישראל
והמבקשת ב-בש"פ 1021/22:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים מיום
31.1.2022 (כבוד השופט ר' וינוגרד) ב-מ"ת
47526-05-21; בקשה ראשונה להארכת מעצר לפי
סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה -
מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: ט"ובאדר א התשפ"ב (16.2.2022)

בשם העורר ב-בש"פ 799/22 עו"ד אריאל עטרי
והמשיב 3 ב-בש"פ 1021/22:
בשם המשיבה ב-בש"פ 799/22 עו"ד נגה בן סידי
והמבקשת ב-בש"פ 1021/22:

החלטה

1. ענייננו בשני הליכים שהדין בהם אוחד. ההליך הראשון, בש"פ 799/22, הוא ערר על החלטת בית המשפט

המחוזי בירושלים מיום 31.1.2022 (כבוד השופט ר' וינוגרד) ב-מ"ת 47526-05-21, שבגדרה קבע בית המשפט המחוזי שיקבע דיון בבקשה לעיון חוזר שהגיש העורר ביחס לתנאי מעצרו, לאחר שיוכרע בבית משפט זה ההליך השני שנדון בהחלטה דנן. ההליך השני, בש"פ 1021/22, זו בקשה ראשונה להארכת מעצרו של המשיב 3 בתשעים ימים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

בתמצית יצוין כי נגד העורר ב-בש"פ 799/22, הוא המשיב 3 ב-בש"פ 1021/22 (להלן: העורר), הוגש ביום 24.5.2021 כתב אישום המייחס לו יחד עם שניים אחרים עבירה של מעשה טרור של חבלה בכוונה מחמירה - עבירה לפי סעיף 329(א)(1) ו-(2) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, וסעיף 37 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016. על פי המתואר בכתב האישום, ביום 24.4.2021, סמוך לחצות, החלו להתאסף עשרות פורעים ברחוב פייר ואן פאסן בירושלים. הפורעים גררו למרכז הנתיב פח זבל ירוק מסוג "צפרדע" והציתו אותו, זאת לפי כתב האישום במטרה להפר את השלום והסדר. באותה העת יצא בגיר יהודי בעל חזות יהודית לכיוון ביתו, לאחר שסיים תפילה בקבר שמעון הצדיק (להלן: נפגע העבירה). בעת שהגיע נפגע העבירה לרחוב פייר ואן פאסן, הבחינו בו חלק מהפורעים, והחלו לצעוק "זר, זר" וכן "מתנחל, מתנחל" ו-"להכות, להכות". מששמעו כלל הפורעים את הקריאות והבחינו בחזות היהודית של נפגע העבירה, החלו ליידות לעברו אבנים, הקיפו אותו מכל צדדיו ותקפו אותו באגרופים, בעיטות, אלות עץ, אבנים, סלעים, חפצים שונים ושוקר חשמלי. נפגע העבירה ניסה לברוח, אך הפורעים חסמו את דרכו, הפילו אותו ארצה והמשיכו להכותו בעוצמה. על פי כתב האישום, העורר דחף את הקורבן באמצעות כתפו והיכה אותו באגרוף, והכל מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי. הפורעים התפזרו רק לאחר שהבחינו בניידת משטרה שהגיעה למקום, אז נמלטו, תוך כדי שהם מיידיים אבנים אל עבר הניידת. כתוצאה מהמעשים נשברו חוליות בעמוד השדרה של נפגע העבירה, וכן נגרמו לו חבלות, נפיחויות, וחתכים, והוא סבל מכאבים רבים ומירידה בראייה.

להשלמת התמונה, יצוין כי כתב האישום הוגש נגד שני נאשמים נוספים, הם המשיבים 1 ו-2 ב-בש"פ 1021/22 (להלן: הנאשמים הנוספים), והוא מייחס להם השתתפות באירוע המתואר וכן מעשים פליליים נוספים במסגרת אישומים אחרים, שאינם נוגעים לעורר. הנאשמים הנוספים הורשעו על פי הודאתם ביום 14.2.2022, והם כעת ממתינים לשמיעת הטיועונים לעונש.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הוגשה בקשה למעצר העורר עד לתום ההליכים נגדו. בדיון שהתקיים ביום 30.5.2021 הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה, ובית המשפט המחוזי הורה על קבלת תסקיר מאת שירות המבחן בעניינו. ביום 29.6.2021 הוגש תסקיר שירות המבחן, ממנו עולה כי העורר, בן 29, נשוי ואב לשלושה ילדים, מתגורר בירושלים ומנהל עסק. בתסקיר צוין כי בהיותו בן 15 הורשע העורר בעבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה והשתתפות בהתפרעות, וריצה בגין הרשעה זו 19 ימי מאסר בפועל, ואין לחובתו הרשעות נוספות מאז. שירות המבחן התרשם כי קיים פער לא מוסבר בין האופן שבו הציג העורר את עצמו ואת התנהלותו הכללית לבין נסיבות מעצרו. במצב דברים זה מצא שירות המבחן כי קיים קושי להעריך את רמת הסיכון הנשקפת מן העורר, ועל כן לא בא בהמלצה בדבר שחרור העורר לחלופת מעצר. ביום 1.7.2021 הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תסקיר משלים בעניינו של העורר, וביום 14.7.2021 ניתן התסקיר המשלים. שירות המבחן חזר על עמדתו כי לא ניתן להעריך את רמת הסיכון הנשקפת מהעורר, וכי לנוכח קושי זה לא עלה בידו להעריך את מידת יכולתם של המפקחים המוצעים להציב גבולות עבור העורר. לפיכך, שב על מסקנתו שאין בידו להמליץ על שחרור העורר ממעצר, גם לא על העברתו למעצר בפקוח אלקטרוני.

בהחלטה מיום 19.7.2021 בית המשפט המחוזי עמד על הקושי להעריך את מידת המסוכנות הנשקפת

מהעורר, אך סבר כי בחלופה שהוצעה יש כדי להפיג את מסוכנותו, בהיותה מרוחקת ממוקדי העימות ובפיקוחם של מפקחים המסוגלים לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר. על כן הורה על מעצרו בפיקוח אלקטרוני. המדינה הגישה ערר על החלטתו זו של בית המשפט המחוזי (בש"פ 5066/21 מדינת ישראל נ' חלאף) (להלן: הערר הראשון). ביום 23.7.2021 קיבל בית משפט זה (השופט ג' קרא) את הערר והורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים – תוך שקבע כי לאעלה בידי העורר לסתור את חזקת המסוכנות הסטטוטורית שמקימה עבירת הביטחון שבה הואשם. עוד העיר בית המשפט, כי עסקינן במעורבות באירוע לינץ' שבוצע על ידי המון זועם, ושככלל מי שנוטל חלק במעשה תקיפה כזה באופן אקטיבי ותורם את חלקו לו, ניתן לקבוע שהוא אדם מסוכן. בית המשפט הוסיף כי הרקע הלאומני-אידיאולוגי לאירוע, ונכונותו של העורר לקחת חלק באירוע על רקע גזעני, מגבירים את המסוכנות הנשקפת ממנו ומלמדים על היעדר מורא מצידו מן החוק. בנסיבות אלה, מצא בית המשפט כי העובדה שחלקו הפיזי של העורר בפגיעה בנפגע העבירה אינו רב, אינה מלמדת על היעדר מסוכנות.

3. ביום 17.10.2021, הגיש העורר בבית המשפט המחוזי בקשה לעיון חוזר שבה טען לחולשה ממשית בעוצמת הראיות לכאורה הקיימות לחובתו, זאת משום סתירות בגרסאות שמסר העורר וחוסר התאמה ביניהן לבין סרטון שתיעד את האירוע. בבקשה נטען בין היתר, כי העורר כלל לא פעל מתוך מניע לאומני, אלא ביקש להושיט עזרה לנפגע העבירה ולהרחיקו מהפורעים האחרים. נוסף על כך, נטען כי הימשכות ההליכים בתיק העיקרי מצדיקה את שחרורו של העורר לחלופת מעצר. ביום 22.11.2021 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה. בהחלטתו סקר בית המשפט את הראיות המבססות את האישום נגד העורר, ובהן: שקרי העורר בתחילת החקירה שבאמצעותן ניסה להרחיק את עצמו מהעיר ירושלים במועד האירוע; הודאתיו בהמשך במיוחס לו; וסרטון האירוע שבו נראה העורר עושה תנועה כלשהי, שטיבה אינו ברור, אל עבר נפגע העבירה. בהתאם קבע בית המשפט המחוזי כי לא נפל כל פגם בראיות לכאורה, התומכות במתואר בכתב האישום, ושלא חל מהפך ראיתי או שינוי דרמטי בתשתית הראייתית שעמדה בבסיס ההחלטות שניתנו בעניינו של העורר. במצב דברים זה, ובשים לב להחלטת בית משפט זה בערר הראשון, דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה.

העורר הגיש ערר על החלטתו זו של בית המשפט המחוזי (בש"פ 8265/21 חלאף נ' מדינת ישראל) (להלן: הערר השני). בערר השני שב העורר על טיעונו בדבר חולשת הראיות לכאורה הקיימות נגדו, ובדבר הימשכות ההליכים בעניינו. עוד טען כי חלקו באירועים, אם בכלל, היה קטן וכי לא נשקפת ממנו מסוכנות גבוהה. בהחלטה מיום 15.12.2021 (השופט א' שטיין), נקבע שהראיות לכאורה שעל בסיסן הוגש כתב האישום והעורר נעצר עד תום ההליכים נגדו, מקיימות את אמות המידה להצדקת מעצר עד תום ההליכים; וכי ראיות אלה מזהות את העורר כמי שנטל חלק במעשה אלים של לינץ' אשר בוצע ביהודי רק בשל היותו יהודי. באשר למסוכנות העורר, שב בית המשפט על העמדה שהובעה בערר הראשון, שלפיה לא עלה בידי העורר לסתור את חזקת המסוכנות הסטטוטורית, וכי לנוכח עמדת שירות המבחן לא ניתן לשחררו לחלופת מעצר. בית המשפט הוסיף וציין שמקובלים עליו הדברים שהובעו בערר הראשון בדבר מסוכנות העורר, הנלמדת מהנסיבות החמורות שבהן ביצע לכאורה את העבירה המיוחסת לו. באשר לטענות העורר בדבר הימשכות ההליכים, בית המשפט עמד על כך שהימשכות ההליך בשלב זה עודנה בגדר תחזית אשר יכול שתתממש ויכול שלא תתממש; ועל כן קבע שהבקשה לעיון חוזר, ככל שהיא מבוססת על טענות בדבר הימשכות ההליכים, הקדימה את זמנה.

4. ביום 25.1.2022 הגיש העורר בבית המשפט המחוזי בקשה שנייה לעיון חוזר, שההחלטה בה היא נושא הערר שלפניו. בבקשה לעיון חוזר, טען העורר כי אותה "תחזית" שאליה התייחס בית המשפט העליון בהחלטה בערר השני, התממשה כעת. זאת משעהשדיון הוכחות ראשון נקבע ליום 19.5.2022, בחלוף שנה מאז הגשת כתב האישום. עוד

הוסיף העורר ופירט בנוגע למחדלי המשיבה שלשיטתו הובילו לעיכוב ניכר בהתקדמות התיק העיקרי. בתגובה שהוגשה ביום 30.1.2022 טענה המשיבה שהמשכונות ההליכים נעוצה בהחלפת הייצוג של העורר ובבקשות שונות שהגיש; וכן ציינה כי על אף שנקבעה בעת הזו ישיבת הוכחות אחת בלבד, היא אינה צופה ששמיעת הראיות תתפרש על פני ישיבות רבות. עוד ציינה המשיבה כי בקשה להארכת מעצרו של המשיב מעבר לתשעה חודשים תוגש לבית המשפט העליון בימים הקרובים.

ביום 31.1.2022 ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי, ובה צוין כי במרוצת החודשים האחרונים ניתנו שתי החלטות בבית המשפט העליון העוסקות במסוכנות הנשקפת מהעורר ובהיעדר אפשרות לאיינה באמצעות חלופת מעצר, שהאחרונה בהן ניתנה לפני כחודש וחצי בלבד. לנוכח האמור בית המשפט המחוזי מצא שאין מקום לדון בשלישית בעילת המסוכנות, אלא אך בסוגיית הימשכות ההליכים. ביחס להימשכות ההליכים קבע בית המשפט המחוזי, כי "מאחר ששאלה זו עצמה אמורה להידון בבית המשפט העליון בבקשה שתוגש בימים הקרובים להארכת מעצרו של [העורר] מעבר לתשעה חודשים, נראה שיש מקום להמתין להכרעתו בסוגיה זו". לבסוף קבע בית המשפט שעל הצדדים לעדכן את בית המשפט המחוזי מיד כשתתקבל החלטת בית המשפט העליון בבקשה להארכת מעצר. חרף החלטה זו הגיש העורר עוד באותו יום בקשה לקביעת דיון בבקשה לעיון חוזר; בהמשך לכך קבע בית המשפט המחוזי כי "אקבע לדיון לאחר שתינתן החלטת בית המשפט העליון, וככל שעוד יהיה בכך צורך". כלפי החלטה זו מופנה הערר שהוגש ב-799/22 בש"פ.

5. העורר טוען כי היה על בית המשפט המחוזי לקיים דיון בבקשה לעיון חוזר שהוגשה, שכן קיימת חובה לקיים דיון בבקשה במעמד הצדדים. העורר מדגיש כי על פי כתב האישום חלקו של העורר באירועים התמצה בכך שדחף את נפגע העבירה ונתן לו אגרוף, וחוזר על גרסתו שעל פיה כוונתו הייתה לעזור לנפגע העבירה ולהרחיק את הפורעים ממנו. עיקר טענותיו של העורר מועלות במישור הימשכות ההליכים, והוא מצוין שבעת הזו נקבעה בתיק העיקרי ישיבת הוכחות אחת בלבד, הקבועה ליום 19.5.2022, קרוב לשנה לאחר הגשת כתב האישום. בתוך כך טוען העורר שהעיכובים בהליך העיקרי מקורם במחדלי המשיבה, שכן זו העבירה לבא-כוח העורר חומר חקירה חסר, וכן התעכבה בהעברת תעודת החיסיון שקיימת בתיק לידי ההגנה. בנסיבות אלה, ובהינתן האמור בהחלטה בערר השני בהתייחס להימשכות ההליכים, טוען העורר שקמה הצדקה לשחרורו לחלופת מעצר; מה גם שבחלוף הזמן מאז התרחשות האירועים נושא כתב האישום פחתה מסוכנותו. עוד טוען העורר כי מצטרפת לכך התרשמותו החיובית של שירות המבחן מהמפקחים שהוצעו; וכן העובדה שהקושי העיקרי שעליו עמד שירות המבחן נובע מהפער בין הרושם החיובי שהותיר העורר לבין העבירה החמורה המיוחסת לו, ואין לזקוף עניין זה לחובתו משהוא כופר במיוחס לו.

לאחר שהוגש הערר וטרם שהתקיים דיון בו, הגישה המשיבה לבית משפט זה בקשה ראשונה להארכת מעצרו של העורר והנאשמים הנוספים, ב-90 ימים החל מיום 24.2.2022 או עד למתן פסק דין ב-ת"פ 47450-05-21 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם (להלן: הבקשה להארכת מעצר). למען הסדר יצוין, כי הנאשמים הנוספים מסרו את הסכמתם לבקשה להארכת מעצר, והחלטות בעניינם ניתנו על ידי ביום 10.2.2022 (בעניינו של המשיב 2) וביום 14.2.2022 (בעניינו של המשיב 1).

6. בדיון שהתקיים לפניי שב בא-כוח העורר על עיקרי הערר. מנגד, הסבירה באת-כוח המשיבה כי בית המשפט המחוזי לא דחה את הבקשה לעיון חוזר ולא סירב לקיים בה דיון, אלא קבע שיש להמתין להחלטת בית המשפט העליון בבקשה להארכת מעצר טרם שייקבע דיון בבקשה לעיון חוזר. לטענתה של באת-כוח המשיבה, החלטה זו התקבלה מטעמים של כיבוד ערכאותו מהרצון להימנע מיצירת מעשה עשוי; ובנסיבות ההליך הנוכחי מדובר בהחלטה שהיא

במקומה. לעניין הארכת מעצרו של העורר, ובכל הנוגע לקצב התקדמות ההליך העיקרי, טענה באת-כוח המשיבה כי העיכוב בניהול התיק העיקרי נובע מבקשות רבות שהגיש בא-כוח העורר, וכי במצב דברים זה אין זה מן הראוי שהעורר יעלה טענות הנוגעות להימשכות ההליכים. המשיבה עמדה על כך שאמנם תחילת שמיעת ההוכחות נקבעה רק לחודש מאי, במועד הקרוב לסוף תקופת הארכת המעצר המבוקשת, אך לדבריה בהינתן העומס המוטל על יומנו של בית המשפט המחוזי, אין מדובר בפרק זמן חריג או בלתי סביר. באשר למסוכנות הנשקפת מהמשיב, עמדה באת-כוח המשיבה על כך שמדובר באירוע לינץ' חמור ביותר שבוצע רק בשל חזותו היהודית של נפגע העבירה. עוד הוסיפה באת-כוח המשיבה, שאין זה נכון לומר שהתסקירים בעניינו של העורר היו חיוביים, אלא "לא חיוביים ולא שליליים", זאת מפאת הקשיים שעליהם עמד שירות המבחן בהערכת מסוכנותו; ובמצב דברים זה אין בנמצא נתון מפחית מסוכנות, ויש לתת משקל למסקנה הסופית של שירות המבחן שבסופו של יום לא בא בהמלצה על שחרורו של העורר לחלופת מעצר. מטעמים אלה ביקשה המשיבה כי אורה על הארכת מעצרו של העורר.

על מנת שהתמונה לא תימצא חסרה, יצוין שנפגע העבירה נכח אף הוא בחלק מהדיון, וקיבל לבקשתו את רשות הדיבור. נפגע העבירה, שניכר שדיבר מדם ליבו, תיאר בפני בית המשפט את האלימות הקשה שהופנתה כלפיו ואת הפגיעות שספג מהפורעים.

7. לאחר שעיינתי בכתובים והוספתי ושמעתי את טיעוני באי-כוח הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי אין מקום להיעתר לערר, ואילו הבקשה שהגישה המשיבה להארכת מעצרו של העורר דינה להתקבל.

באשר לערר, ניתן להבין את החלטת בית המשפט המחוזי על רקע העובדה שזמן קצר קודם לכן נדחתה בקשה קודמת לעיון חוזר שהגיש הנאשם; וערר שהוגש על החלטה זו נדחה על ידי בית משפט זה. והכל תוך שימת דגש על מסוכנותו של העורר ודחיית טענת העורר בדבר כרסום ראייתי בעניינו. עוד יוער כי מהחלטת בית המשפט המחוזי עולה כי לא סירב לקיים דיון ולא דחה את הבקשה מבלי לקיים דיון, כטענת העורר, אלא אך קבע שהבקשה תידון לאחר שתתקבל החלטה בבקשה להארכת מעצר. נראה שאמנם כך, ודי באמור כדי לדחות את הערר. מכל מקום איני רואה מקום להוסיף ולהכביר מילים בעניין זה, משעה שכעת תלויה ועומדת לפניי בקשה להארכת מעצרו של העורר וזו נדונה לגופה.

כידוע, כאשר מונחת לפני בית המשפט בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים הוא נדרש לאזן בין הזכות החוקתית של הנאשם לחירות בשלב שבו עומדת לו חזקת החפות, לבין הצורך בהגנה על שלום הציבור וביטחונו (ראו מני רבים: בש"פ 5842/21 מדינת ישראל נ' אלפסי (5.9.2021); בש"פ 8362/20 מדינת ישראל נ' אבו זאייד, פסקה 5 (23.12.2020)). מסוכנותו של העורר ברורה ועמדה במוקד שתי ההחלטות שניתנו בעררים הקודמים שהגיש הערר הראשון והערר השני כהגדרתם לעיל. העורר לקח חלק פעיל במעשה לינץ' אלים שבו הותקף עובר אורח אך בשל חזותו היהודית, ומתוך מניע לאומני-אידיאולוגי. כנגד נפגע העבירה הופעלה אלימות קשה, באמצעות אגרופים, בעיטות, אלות עץ, ואף שוקר חשמלי; כתוצאה מהתקיפה נפצע נפגע העבירה פגיעות פיזיות חמורות. כפי שתואר בהרחבה בערר הראשון, עצם ההשתתפות באירוע כה חמור על רקע גזעני ואידיאולוגי מלמד על המסוכנות הנשקפת מהעורר (שם, בפסקה 16). ויוער כי לא נעלמה מעיני גרסתו הנוכחית של העורר שלפיה לא ביקש אלא לסייע בידי נפגע העבירה. אלא שגרסה זו נטענה כבר בערר השני שהגיש העורר, והיא עומדת בסתירה לראיות אחרות ובהן הודאותיו של העורר. ויוזכר כי בערר השני נדחו טענות העורר לחולשה ראייתית ונקבע שהראיות הלכאוריות הקיימות עומדות באמות המידה להצדקת מעצר עד תום ההליכים (שם, בפסקה 13). מכל מקום, לצורך הדיון בהארכת המעצר מתקיימת תשתית ראייתית לכאורית למעשים החמורים המיוחסים לעורר בכתב האישום ודי בכך.

באשר להימשכות ההליכים, טרם החלה בעת הזו שמיעת ההוכחות, ודיון הוכחות ראשון קבוע ליום 19.5.2022. הצדדים מטילים את האחריות לעיכוב בתחילת המשפט זה לפתחו של זה - איני מביעה כל עמדה ביחס לטענות שהועלו בנושא זה. עם זאת, כפי שנפסק בבית משפט זה לא פעם, אופן התקדמות ההליך העיקרי אינו שיקול שעומד בבדידותו בעת דיון בבקשה להארכת מעצר, ויש לבחון את הנסיבות בכללותן על רקע השיקולים הרלוונטיים, ובהם מסוכנות המשיב (ראו מני רבים: בש"פ 5844/21 מדינת ישראל נ' אבו זאייד, פסקה 6 (12.9.2021); בש"פ 843/20 מדינת ישראל נ' ג'בארין, פסקה 9 (26.2.2020)). דעתי היא שבנקודת הזמן הזו נקודת האיזון לא השתנתה אל עבר שינוי סטטוס המעצר מאחורי סורג ובריאח שבו מצוי העורר, וזאת לנוכח המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו כפי שתואר לעיל. עם זאת ייאמר כי על אף שהעומס המוטל על בית המשפט המחוזי מוכר וידוע, ראוי שייעשה מאמץ לזרז את התקדמות התיק העיקרי ככל שניתן כך שיתאפשר לסיימו בתוך פרק זמן סביר.

7. סופו של דבר, הערר נדחה, ובקשת המדינה מתקבלת, ומשכך אני מורה על הארכת מעצרו של העורר ב-90 ימים, החל מיום 24.2.2022 או עד למתן פסק דין ב-ת"פ 47450-05-21 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם.

ניתנה היום, ד' באדרב התשפ"ב (7.3.2022).

ש ו פ ט ת